

Meer inzicht dan uitzicht

Op verzoek van Het Parool tekende kunstenaar Jan Rothuizen in de zomer van 2010 de werkplek van de toen net als stadsdichter benoemde F. Starik. 'Het is spannend, een vorm van rondneuzen, ik loop daar als een voyeur.'

TEKST ANGELA VAN DER ELST · TEKENINGEN JAN ROTHUIZEN

Kenden jij en F. Starik elkaar al?

Jan Rothuizen (43): 'Vaag. Frank Starik is tien jaar ouder dan ik, we zijn van een verschillende generatie. Ik heb vroeger avonden georganiseerd in De Waag, onder de noemer Lost & Found, over verdwaalde beelden en geluiden, en daar deed hij een paar keer aan mee.'

Vond hij het laten tekenen van zijn werkplek direct een goed idee?

'Ja. Eerst was er het verzoek om een wandeling door de buurt waar hij woont te maken, omdat die vaak voorkomt in zijn werk. Maar het leek mij leuker om te laten zien hoe de dag van een dichter eruitziet, mensen hebben soms van die romantische ideeën over kunstenaars, maar wat betekent het praktisch? Frank begon meteen over zijn rubberboom, dat die dan nu uiteindelijk ook eens in beeld zou komen. Dat is

een plant naast zijn bureau die een prominente rol speelt op Franks Facebookpagina.'

Mocht je alles zien, of waren er verboden hoekjes?

'Nee, daar zei hij niets over.'

Durfde jij overal naar te kijken?

'Dat is altijd de vraag: waar houd ik op met kijken? Doe ik kastjes open of laat ik ze dicht? In Franks kamer heb ik wel een gordijntje opzij getrokken, maar verder was er al zoveel informatie dat echt speuren niet nodig was.'

Had de stadsdichter opgeruimd voor je kwam?

'Dat weet ik niet. Ik denk het niet.'

Bleef Starik erbij toen je aan de slag ging?

'Eerst zaten we samen in de keuken, die is achter de boekenkasten. Toen ik daarna rondwandelde om op zoek te gaan naar de tekening, liep hij af en toe in en uit.'

Werd je op je vingers gekeken?

'Nee, helemaal niet, al voel ik me altijd wel een beetje opgelaten als ik zo langs de spullen van een ander ga. Het is spannend, een vorm van rondneuzen, ik loop daar als een voyeur. Tegelijkertijd is het heel leuk om op rare plekken te

komen, op een intensieve manier kom ik even heel dicht bij mensen en raak ik vertrouwd met een locatie. Soms zou ik willen dat alleen dat mijn werk zou kunnen zijn, dat ik niet per se iets zou hoeven doen met wat ik aantref. Alleen zou ik zonder het doel van die uiteindelijke tekening misschien heel anders aanwezig zijn. Vrijblijvender. Nu ben ik echt een beetje op reportage. Getekende reportages of geschreven tekeningen, zo noem ik wat ik maak zolang ik er geen betere omschrijving voor heb. Ik hoop een directe ervaring te geven, om degenen die ernaar kijkt te laten denken dat hij of zij ergens zelf ook aanwezig is.'

Hoe werk je?

'Ik kom binnen met een schetsboek, een potlood en een fotocamera. En zoek altijd naar een plek in zo'n ruimte waar veel dingen samenkomen. Misschien vergelijkbaar met wat een regisseur doet: dit is de locatie, hoe kan ik de scène, het verhaal dat zich hier afspeelt, het best laten zien? Ik maak schetsen,

plattegrondjes, schrijf zinnestukjes op die iemand zegt. Vooral de terloops gezegde dingen, tussen neus en lippen door, zijn vaak goed bruikbaar. Iets als: "Dat lelijke ding heb ik van mijn zus gekregen."

Moet je je van jezelf aan regels houden? Mag je dingen verschuiven bijvoorbeeld?

'Echte wetten heb ik niet. Had ik die maar, nu haal ik altijd veel te veel informatie op, ik ben voortdurend bang dat ik te weinig heb. Eigenlijk maakt het niet zoveel uit hoe een kamer precies is ingericht, als tekenaar heb ik natuurlijk enorm veel ruimte om 'm zelf te scheppen zoals ik hem hebben wil. Zo is het in het echt onmogelijk om Stariks werkplek te zien zoals ik hem heb getekend, je kunt niet zitten vanaf mijn gezichtspunt. Dus ik maak wel eens iets groter of kleiner, maar zelf verzinnen is nooit nodig, ik vind genoeg. Bovendien: als er weinig gebeurt, kan ook dat interessant worden.'

Had je je een voorstelling gemaakt van de kamer van de dichter?

'Niet heel precies, nee. Wel had ik gedacht dat Starik meer uitzicht zou hebben, hij had verteld dat hij naar buiten kon kijken en ik stelde me daar verre einders bij voor. Maar hij kijkt van achter zijn bureau gewoon het straatje in, richting een plein. Hij heeft veel meer inzicht dan uitzicht.'

Hoe lang ben je ermee bezig geweest?

'Bij Starik was ik een uur of anderhalf à twee. Thuis werk ik dan zeker nog drie volle dagen aan zo'n tekening, van tien tot zes. Ik werk eerst tekstjes uit op de computer en begin daarna te tekenen op een vel papier van 50 bij 65 centimeter. Dan ben ik opnieuw op die plek, hoor ik de verhalen terug in mijn hoofd. Tijdens het tekenen bedenk ik veel, er ontstaan verbanden, zoals tussen de straatstenen onder de pot waarin de rubberboom staat, en de stenen die Starik tijdens zijn eerste bezoek aan Amsterdam wierp op 30 april 1980. Het tekenen en schrijven gaan min of meer gelijk op. Vervolgens ga ik inkten; met inkt en een kroontjespen trek ik alle lijntjes over. Dat laatste duurt sowieso al een hele dag, het is een langzaam werkje, ik kan met zo'n pen maar één richting uit, alles bestaat uit losse haaltjes. Het schrijven met een kroontjespen heeft een aangenaam tempo, ik loop er met mijn den-

ken als het ware achteraan.'

Door je commentaar ben je zelf ook prominent aanwezig.

'Als ik op straat loop te dwalen, gaan mijn gedachten soms als een aapje over de takken, en zo iets doe ik ook in die bijschriften. Het zijn invallen, vragen die ik me stel, grapjes die ik maak. Een soort inner voice die ervoor zorgt dat je als kijker meer in de tekening kunt gaan zien. In eerste instantie cryptische lijntjes worden door mijn woorden ernaast een blauwe vaas, door een vraag te stellen bij de boeddhistische vlaggetjes in Stariks kamer kan ik iets benoemen waarover ik me in bredere zin wat afvraag. Zoals de in dit geval volgens mij meestal vrijblijvende new age-achtige invloeden in Nederlandse huiskamers.'

Je hebt je tekening niet gesigneerd.

'Meestal schrijf ik er ergens in op dat ik, Jan Rothuizen, hier was op die en die dag van zo tot zo laat, maar hier heb ik dat niet gedaan. Daar is geen speciale reden voor, misschien heb ik er gewoon niet aan gedacht.'

Wat vond Starik van het resultaat?

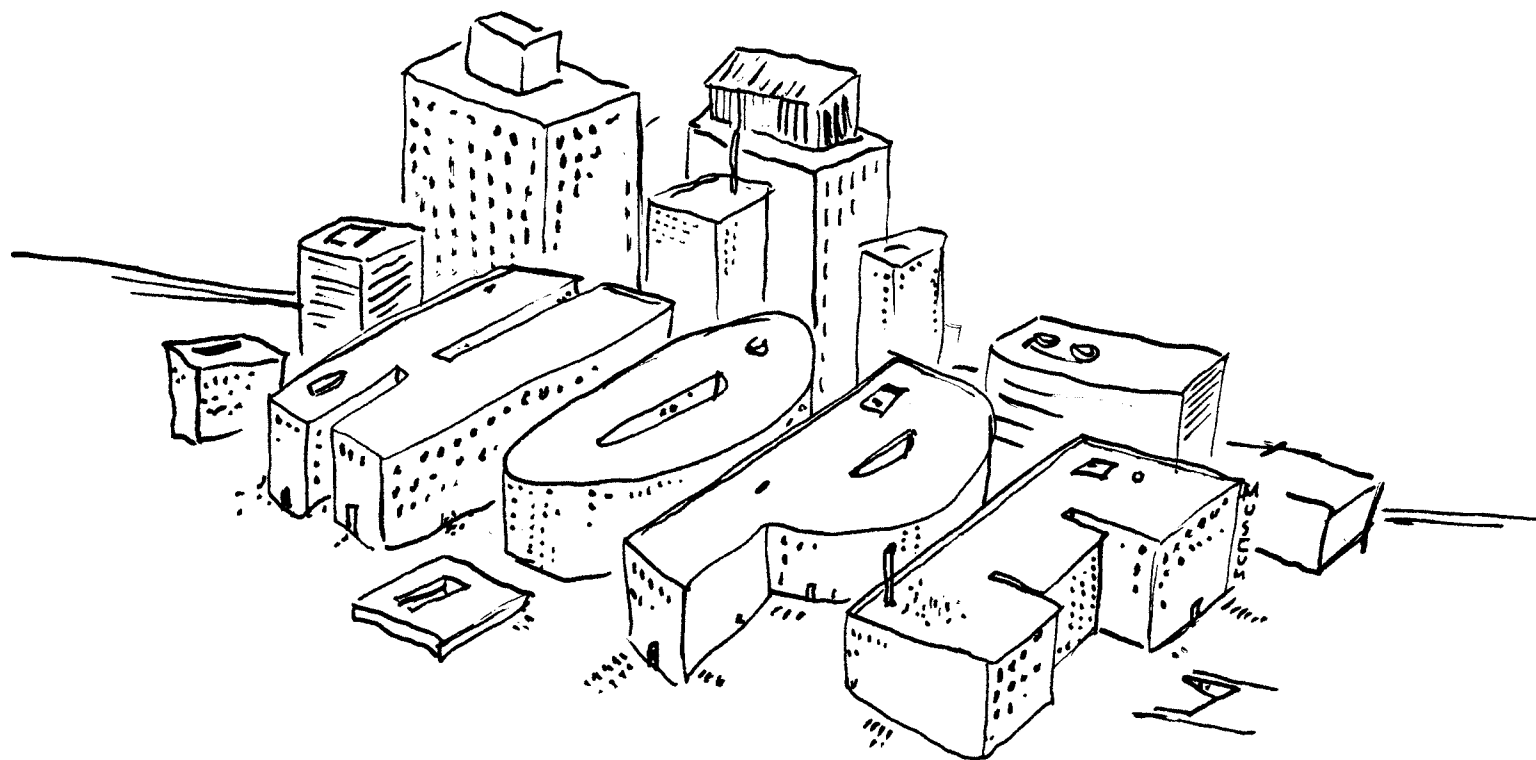
'Voordat een tekening verder de wereld in gaat, laat ik die altijd eerst zien aan degene van wie de plek is. Ik wil het weten als er iets echt niet klopt of als iemand iets er liever niet in heeft. Dus in dit geval had Starik het laatste woord. Maar hij vond het prima, even kijken wat hij ook alweer zei in zijn e-mail, o ja, hier is het: "Top. Fijn alles. Rubberboom is ook tevreden." Later kwam er nog een bericht, als reactie op iets wat ik tekende. Starik schreef: "Ik wou je nog vertellen dat 'het witte harige ding waar zelfs de poezen niet op willen zitten' naar aanleiding van je tekening in de wasmachine op bezoek is gegaan en daarvan nimmer terugkeerde: sindsdien wordt er weer volop op de poezenbank gelegen. Groet en dank."

Hebben jullie elkaar sindsdien nog ontmoet?

'Ja, een paar keer, maar niet bij hem thuis. En over de tekening hebben we het nooit meer gehad.'

Van Jan Rothuizen verschenen bij uitgeverij Nieuw Amsterdam de boeken *De Zachte Atlas van Amsterdam* en *De Zachte Atlas van Nederland*.

Info: www.janrothuizen.nl

EEN GEMIDDELTE WERKDAG VAN DE STADSDICHTER:
9:30 WAKKER WORDEN... TOT 14:00 KLUSJES (AFSPR. MAKEN EN FACTUREN STUREN)
14:15 NA EEN DOUCHE (OVERGANG) BEGINT HET ECHTE SCHRIJFWERK TOT 18:00
18:00 BORRELTijd, ONTSPANNING MET SOCIALE MEDIA (FACEBOOK) E-MAIL GAAT DE HELE DAG DOOR.
IN DE AVOND IS ER VAAK NOG EEN OPTREDEN... (MAAR HET LIEFST IS HIJ DE HELE DAG THUIS)
ZONDER IETS! TE MOETEN!

RUIMTELIJK
HET BOEK ALS PROBLEEM:
DE DICHTER GOOIT UIT PRINCIPES
GEEN BOEKEN WEG. DE BIBLIOTHEEK?
NEE, DAAR KOMT HIJ NIET.
(PLANKJES DUS...)

VAN BEVINGEN STRAAT (STAATSLIEDENBUURT) WAS IN DE JAREN 80 EEN KRAKERSBOLWERK WAAR ZELFS DE POLITIE NIET KWAM. NU IN 2010 IS HET ZOALS BIJNA OVERAL IN AMSTERDAM PRIMA IN ORDE!
DE ZONNENLOED
J. BROUWERS
A.F. TH. VAN DE HEIJDEN
L.H. WIENEK
MISANTHROPEN
JAREN
NUSIL
(DE MAN ZONDE...)

IN DE KAST TWEE VER-SLETEN BOEKEN VAN DIK TROM
VANAF ZIJN PLEKJE KIJKT HIJ LANGS DE LUKAFLEX NAAR BUITEN
INSPIRATIE
BZZZ

POEZIE STAAT BINNEN HANDBEREIK
HIER ZIT DE DICHTER STOEL (SKY) TYPE EXECUTIVE
NIET LEVEND!

BEJAARDE PRINTER (NIET MEER IN GEBRUIK)
OP 30 APRIL 1980 WAS DE DICHTER VOOR HET EERST IN AMSTERDAM. DIEZELFDE AVOND WIERP HIJ ZIJN EERSTE STEEN! (IEDEREEN DEED DAT TOEN...)

OP DEZE HARDE SCHIJF PAssen ALLE CD'S, BOEKEN, DVD'S LANGSPEELPLATEN EN GEDICHTEN DIE IN DIT HUIS ZIJN. (MAAR JA, HET OOG WIL OOK WAT.)
SPEELTJE
RIETEN MAND (VOOR DE POES)
STRAATSTENEN
KARTON

HIER ZAT SPIEGELTJE AAN VAST OM VAN-ACHTER DE COMPUTER. DE POEZEN BIJ HET RAAM IN DE GATEN TE HOUDEN.
DIT IS HET HALLETJE
BEKEND OP INTERNET! (DE PLANT)
PLAAT RAMSES SHAFFY
TITEL 'STERVEN VAN GELUK' (WAS HET MAAR WAAR) OCH ARME...
DEZE CD'S KOCHT STARIK TIJDENS HET SCHRIJVEN VAN ZIJN ROMAN: DE GASTSPELER (ALS BELONING)
HET VERSCHIJNSEL, DE GESTALTE, HEET RUBBERBOOM MET EEN HOOFD-LETTER EN SPEELT EEN PROMINENTE ROL OP DE FACEBOOK PAGINA VAN F PUNT STARIK.

PLATENCOLLECTIE (ERFENIS VADER)
WERK BOEK 1998
TIBETAANSE VLAGGETJES (ZATEN IN EEN BEDELBRIEF VOOR EEN GOED DOEL) (HIJ IS GEEN BOEDDHIST TOCH?)
EELS
DE STADSDICHTER DRAAGT MAATPAKKEN EN OVERHEMDEN (KRAAG OPGESTOKEN) ALS JE DE HELE DAG BEZIG BENT MET WOORDEN EN HUN BEDOELING IS ALLES GLADSTRIJKEN EEN WELKOMEN AFWISSELING!

WAT IS EEN GEDICHT? VOLGENS WIKI-PEDIA IS HET N MOEILIK DEFINIEERBAAR GENRE DUS
HET ANALOGIE VERLEDEN VAN DE KUNSTENAAR STARIK (NEGATIEVEN) DOZEN VOL.
EEN VOUWFIETS IS OOK EEN... VORM VAN POEZIE (COMPACT EN JE KAN ERMEE OP REIS!)
TRONN VAN
DIT IS EEN WIT HARIK DING WAAR ZELFS DE POEZEN NIET OP WILLEN LIGGEN
SHAG... VAKER WEL DAN NIET...

WIT KATOEN (GORDIJN)
FOTO VAN BAND: WILLEM KLOOS GROEP
HARDE MUZIEK VAN DODE DICHTERS (POP DES DOODS)
JEUGD-ZONDE
VLAG VAN ELEKTRICITEIT (NEPVUUR)
EIGEN WERK
SOEP
OORKONDE PRIJS
BARKRUK (VERDWAALD)
DIT IS EEN FELGROEN KUSSEN
OP EEN NOGAL ROOD
BANKJE
TE KORT OM LANGUIT OP TE LIGGEN
LIJKT MIJ EEN BEETJE K.R.O.
JOHN DEED OVER EEN RECHTER (ENGELS) STARIK HEeft ONLANGS EEN DAG VRIJGENOMEN OMDAT HET TE WARM WAS. (IN 1 DAG 3 SEIZOENEN GEKEKEN)

VOGEL (ZWART) STARIK SPAART VOGELS. WAAROM? WEET HIJ NIET
GOEDE LEEGTE
BRIEF VAN NEELTJE MARIA
WHAT LOOKS GOOD TODAY MAY LOOK TERRIBLE TOMORROW
OOK EEN DICHTER
FEAR NO ART (LIEVER WEL!)
BOEKEN
DVD BOX VAN DE TV SERIE THE WIFE
PHILIP LARKIN (MEISJE IN DE WINTER)

ROBUUST STALEN TAFELTJE (NOG UIT ZIJN KRAKERSTIJ!)
ASBAK
BRIEF VAN NEELTJE MARIA
OORDEEL